

Discriminatie gehandicapten strafbaar

Bron: Ministerie van Justitie

Datum: 30-12-2005

Discriminatie van mensen wegens hun handicap is met ingang van 1 januari 2006 strafbaar op basis van de artikelen 137 c tot en met f en artikel 429quater van het Wetboek van Strafrecht. Het aanzetten tot haat of geweld tegen gehandicapten kan eveneens tot vervolging leiden. De wet heeft betrekking op de discriminatie van mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke handicap. Ook chronisch zieken vallen onder de reikwijdte van de wet, maar dan moet die chronische ziekte tevens een handicap zijn. In Nederland leven meer dan 2,5 miljoen mensen met een handicap of chronische aandoening.

De nieuwe wet richt zich op alle burgers en heeft tot doel discriminatie van gehandicapten in het sociaal economisch verkeer te bestrijden. Het beledigen en het aanzetten tot haat of geweld wegens een handicap, bijvoorbeeld door het uitdelen van voor gehandicapten grievende pamfletten of spuiten van kwetsende graffiti, kan leiden tot vervolging. Ook het bieden van ondersteuning aan discriminatie is strafbaar. Bijvoorbeeld het geven van geld voor de oprichting of de activiteiten van een organisatie die discriminatie van gehandicapten als uitgangspunt heeft.

'Gewoon meedoen!'

De wet richt zich ook specifiek op mensen die een ambt, beroep of een bedrijf uitoefenen. Bedrijven of diensten die -zonder dat daarvoor een goede reden bestaat- niet toegankelijk zijn voor mensen met een handicap kunnen strafrechtelijk vervolgd worden. Ook hier heeft de wet tot doel het mogelijk te maken dat gehandicapten 'gewoon meedoen' in het sociaal economisch verkeer. Het discriminatieverbod kan tot gevolg hebben dat sommige ondernemers verplicht worden ontbrekende voorzieningen te treffen. Wie bijvoorbeeld de deur van zijn bedrijfspand met opzet te smal maakt voor rolstoelgebruikers kan onder bepaalde omstandigheden gedwongen worden de deur te verbreden of anderszins voorzieningen te treffen. In welke gevallen dat aan de orde is wordt overgelaten aan de rechter, die bepaalt namelijk of er sprake is van een redelijke grond. Iemand die een oud pand koopt met een wenteltrap en daar op de 3e etage een kantoor vestigt verkeert in een andere positie dan een ondernemer die nieuwbouwcomplex bouwt. Het treffen van een voorziening moet 'in redelijkheid' verwacht kunnen worden en mag niet 'onevenredig belastend' zijn.

Wettekst

De wetwijziging bestaat uit een aanvulling van de al bestaande artikelen 137 c tot en met f en artikel 429quater van het Wetboek van Strafrecht. Schending van artikel 137 kan zwaarder gestraft worden dan artikel 429quater. Dat houdt verband met het onderscheid tussen een misdrijf en een overtreding. Schending van artikel 137 is een misdrijf en kan bestraft worden met een gevangenisstraf van maximaal 2 jaar of een geldboete. Artikel 429quater valt onder het derde boek van het Wetboek van Strafrecht, waarin alleen overtredingen staan opgenomen. Schending van dit artikel kent als straf een hechtenis van maximaal twee maanden of een geldboete.

'Redelijke grond'

Bij afweging door de rechter van de vraag wat een 'redelijke grond' is, kunnen diverse factoren een rol spelen. Is de voorziening eenvoudig aan te brengen? Over welke middelen beschikt de ondernemer? Wat dat precies inhoudt zal afhangen van de omstandigheden van het concrete geval. De met opzet te smal ontworpen deur zou zonder redelijke grond ten doel kunnen hebben om de gelijke toegang te ontzeggen. Maar wellicht is er, vanuit de ondernemer gezien, een rechtvaardiging te geven en is het niet apert onredelijk om geen speciale voorziening te treffen. De strafbepaling bevat dus een 'open norm' die in de praktijk door de rechter nader ingevuld zal gaan worden. Het is de overheid die moet bewijzen dat de ondernemer 'zonder redelijke grond' heeft gehandeld.

Andere regelgeving

Aandacht voor gehandicapten in wet- en regelgeving is niet nieuw. Bouwregelgeving houdt bijvoorbeeld rekening met mensen met een handicap. Zo bepaalt het Bouwbesluit dat bouwwerken vanaf de openbare weg bereikbaar moeten zijn voor mensen met een fysieke beperking. Brandweervoorschriften schrijven voor dat er vluchtroutes moeten zijn voor mensen met een lichamelijke aandoening. Ook de Wet gelijke behandeling gehandicapten en chronisch zieken verbiedt ongelijke behandeling van mensen met een handicap. Deze wet is met name gericht op de

arbeidsmarkt en het (beroeps-)onderwijs. Het strafrecht zal gelden als aanvulling op deze en andere bestaande regelingen en dient dus gezien te worden als uiterste middel.